tenda locatione post triennium non valet, 216.

LOCATOR quis, IV, 213. Ejus obligationes et jura quæ, 216. In locationes attendenda specialis conventio, et consuetudo locorum, *ib.* Locator rei debet facere, quod conductor ea libere uti vel frui valeat; alias tenetur restituere mercedem, ac interesse, *ib.* Si absque culpa locatoris conductor impeditur re conducta frui, vel uti, mercedem remittere debet locatore non item præstare interesse, 217. Locator tenetur reparare reparanda in domo, vel re locata, *ib.* Et refundere impensas, qua conductor necessario, vel utiliter in rem fecit, *ib.* Expensas ordinarias pro colligendis fructibus factas non refundit locator, *ib.* Si expensas necessarias non refundat locator, potest conductor re locata uti, et frui, donec ei satisfiat, vel meliorationes in rem factas secum auferre, 218. Locator debet vitia occulta rei locatæ manifestare conductori, *ib.* Alias tenetur ad damna inde secuta, *ib.* Tributa et alias onera rei locatæ imposita solvit locator, *ib.* Si propter sterilitatem, vel alios casus absque culpa conductoris evenientes, conductor nullos, vel paucos percipit fructus, merces ex toto vel pro rata eidem mittit debet, *ib.* Nisi aliter specialiter conventum sit, 219. Vel sterilitatis damnum fertilitate præcedentium, aut subsequentium annorum compensetur, *ib.* Aut si loco mercedis certa pars fructuum datur, *ib.* Seu sterilitas est consueta, et proveniens ex vitio ipsius rei, *ib.* Sicut, et si sterilitas proveniat ex culpa conductoris, 220. Et universaliter si damnum in fructibus est modicum *ib.* Damnum in fructibus modicum quale censetur, *ib.* Locatori adversus conductorem competit actio ex locato, *ib.* Ante finitum locationis tempus non potest locator expellere conductorem sine legitima causa 212. Legitima causa expellendi est si debito tempore conductor non solvit, 221. Item quando locator ipsemet indiget re locata, *ib.* Pro se, aut sibi proxime conjunctis, *ib.* Item si res locata indiget reparatione, 222. Sicut etsi ea male utatur, vel contra bonos mores, vel eam deteriorando agat conductor, *ib.* Ob privatas causas an propria auctoritate expellere conductorem possit locator, *ib.*

Locatoris operam, et conductoris earumdem obligationes, et jura, IV, 228. Ii, qui operas suas aliis habeant, tenentur ex justitia fideliter laborare, et in casu negligentiæ restituere, *ib.* Atque resarcire damna inde secuta domino, 229. Custodes gregum, et aliarum rerum tenentur restituere, si eorum lata vel levi non item si levissima culpa res perit, vel perditur, *ib.* Tenentur probare quod res perierit, et quod eorum culpa non perierit, *ib.* Famulus ante finitum locationis tempus discedens perdit totum salarium, teneturque ad damna domino inde secuta, *ib.* Conductor alienarum operarum tenetur fideliter solvere pretium ac usuras ejus, si tempore debito non solvit, *ib.* Debet totum salarium solvere, si absque legitima causa famulum ante tempus repellit, 230. Nisi famulus aliud servitium pro æquali mercede statim acquirat, sicque damnum non sentiat, *ib.* Conductor tenetur solvere personam conductam, etsi uti non possit opera ejus, si impedimentum ex parte ipsius conductoris proveniat, *ib.* Excipitur casus, quo interea persona conducta, aliis pro mercede operas præstat, 231. Si impedimentum ratione ipsius personæ conductæ proveniat, quominus ejus operat uti possit conductor mercedem dare non tenetur, *ib.* Exemplificatur. *ib.* Herus non tenetur mercedem dare famulo pro tempore, quo ægrotat, *ib.* Proponitur et solvitur objectio, 232. Si specialis habeatur conventio, aut loci consuetudo, etiam ægrotis merces, et salarium solvi debet, *ib.* Talis consuetudo datur officialium, et consiliariorum principis, *ib.* Famulis modico tantum tempore ægrotis de mercede detrahi nihil potest, *ib.* Famuli et officiales non possunt occulte aliquid subripere, vel occulta compensatione uti, ex eo quod probabiliter judicent salarium suum esse minus justo, 233. Secus est, si salarium est evidenter injustum, *ib.* Pretium et salarium justum in locatione quid sit, *ib.* Debet attendi ad loci consuetudinem, 234. Salarium justum est, quo pro alii parati sunt servire, etsi ad sustentationem servientis non sufficiat, *ib.* Ob solam necessitatem operas suas locantis non potest constitui minus salarium, *ib.* In assignando justo salario quantitas et qualitas laboris attendi debet, *ib.* Non vero an ad sustentationem salariati sufficiat, vel non, 235. Doctrina practica pro confessariis, *ib.* Casus, in quibus salarium evidenter injustum censetur, *ib.* Alia doctrina practica pro confessariis, *ib.*

LOCUPLETARI *non debet aliquis cum alterius injurias, vel jactura*, quomodo intelligendum, III, 228. Locupletari non debet aliquis cum alterius injuria et jactura, VII, 113.

LOCUPLETIOR factus ex re aliena consumpta, quando quis censeatur, II, 412. *Possessor bonæ fidei* non tenetur restituere ullos fructus ante litem contestatam consumptos, si ex eis non est factus locupletior, 412. Et quid, si ex eis factus est locupletior, 413. Vide infra *Possessor bonæ fidei.*

LOCUS RELIGIOSUS quid, V, 102. Requiritur ad eum auctoritas episcopi, *ib.* Subest jurisdictioni ejusdem, 103. Qui potest talia loca visitare, *ib.* Et ab administratoribus petere rationem, *ib.* Loca pia auctoritate episcopi non erecta, ejus jurisdictioni non subsunt, 104. Potest tamen ab eorum administrationibus rationem exigere, *ib.* An et quomodo possit episcopus mutare loca, e causas pias ab uno in alium *tuum*, *ib.* Loca sacra VII, 15. Locus ad littus maris est causa dispensandi, V, 563. Loca exempta non veniunt nomine territorii in odiosis, bene vero favorabilibus, VII, 48.

LUCRA non facere, et quæsita perdere, non par est ratio, I, 153. Lucra, seu acquestus, quæ durante matrimonio acquiruntur intuitu unius,

eidem remanent, V, 529. Si vero utriusque intuitu, ambobus simul quid fuit collatum dividitur, *ib.* Quod etiam fieri debet, si utriusque pecunia negotiatio aut contractus factus est, *ib.* Lucra per industriam et laborem viri acquisita, ei soli, et hæredibus manent, *ib.* Lucra durante matrimonio per æqualem utriusque industriam acquisita æqualiter dividuntur, 530. Quid circa hoc statuta Bavariæ, *ib.* Lucra inter socios sunt dividenda, *ib.*

LUDI THEATRALES quomodo clericis sint prohibiti, III, 394.

M

MACCHABÆI in Sabbato pugnantes excusantur, VII, 9.

MACHINATIO, calliditas, et fallacia, quomodo differant, II, 416.

MAGIA quid, et quotuplex, VI, 461. Ejus pœnæ de jure canonico, *ib.* Et civili, *ib.* Et mixti fori, *ib.*

MAGISTER NOVITIORUM qualis esse debeat, V, 22. Quomodo educare, et in quibus instruere debeat novitios, *ib.* Pœna recusantium officium magistri novitiorum, et præmium illud obtinentium in ordine Seraphico, 23. Summa cura adhibenda, ut optimi præficiantur magistri novitiorum, *ib.* Major pars capituli repræsentat totum, IV, 74. Major et sanior pars quæ, 76. Major pars quando non attendatur, 77. Magister quid, qui convenit cum doctore, VI, 220. Magistrorum, et doctorum privilegia quæ, *ib.* Magistri, præceptores, etc., in corrigendis discipulis irregulares fiunt, si ex gravi eorum excessu mors, aut mutilatio sequatur, 372. An, et quomodo verberibus castigare possint clericos discipulos, 467.

MAGISTRATUM edicta, quæ, I, 40. Magistratus appellatione non venit judex delegatus, sed tantum ordinarius, 550.

MAJESTATIS læsæ crimen in personam principis quando committatur ad hoc ut privet asylo, V, 248. Nomine personæ principis hic veniunt soli supremi in suo territorio superiorem non agnoscentes, 249. Enumerantur plures tales, *ib.* Inter quos non sunt cardinales et episcopi, *ib.* Nisi sint principes temporales, *ib.* Nec conveniunt principis aut regis uxor, filii, frater, *ib.* Neque eorum consiliarii, aut ministri etiam primi, 250. Peccans contra statuam principis, aut contra statum rebellando contra principem non caret asylo, *ib.*, sicut nec extraneus non subditus offendens personam ipsam principis. Majestatis læsæ crimen etiam filios reorum facit infames, etc, VII, 60.

MAJOR pars capituli repræsentat totum, IV, 74. Major et sanior pars quæ, 76. Major pars quando non attendatur, 77.

Majora quando valeant. Vide *Consensus.* Majore præsente minor privilegio non utitur, VII, 34. Majorum et parentum nomine qui veniant, IV, 569. Majoribus, seu majorennibus, competit restitutio in integrum ex clausula generali; hoc est, justa causa interveniente, II, 134. Causæ justæ restituendi majores, quæ, *ib.* Vide infra, *Restituere in integrum. Majus ubi conceditur, etiam minus concessum esse videtur.* Quomodo procedat, IV, 631.

MAJORATUS, seu primogenitura quid, IV, 512.

MAJORITAS, quid, II, 40. Majoritas inter clericos consideratur ex quinque causis; et quibus, *ib.*

MALEDICI, et maledictum quid, VI, 467. Maledicti divisio, *ib.* In varios fieri potest, *ib.* Pœna maledici in privatum, *ib.* Et imperatorem, vel alium principem sæcularem, *ib.* Pœna maledici in pontificis officium, 468. Et in ejus personam, *ib.* Si in solam personam episcopi maledictum infertur, ille maledicentem punire non potest, sed debet per alium puniri reus, *ib.* Pœna clerici maledici, 469. Et religiosi, præsertim in superiores, *ib.* Pœna maledici religiosi in ordine nostro, *ib.*

MALEFACTORES ad locum asyli confugientes. Vide *Rei.*

MALEFICIUM omne præsumitur malo animo factum, nisi probetur contrarium, III, 153; 151.

MALITIIS hominum non est indulgendum, III, 213.

MALUS semper præsumitur malus, VII, 35. In eodem genere delicti, *ib.* De præsenti non vero retro, 35. Nisi se emendaverit, 35. Mala non sunt facienda ut eveniant bona, 7. In malis promissis fides non est servanda. Vide *Promissum.*

MANDANS violare jus asyli, vel aliam immunitatem ecclesiasticam incurrit pœnas, V, 272. Mandans homicidium. Vide *Homicidium mandantes.*

MANDATARIUS. Vide *Procurator* et *alius.*

MANDATUM procuratorium, quid, II, 96. Quæ debeat continere, *ib.* Etsi communiter detur in scriptis, potest tamen etiam probari per testes, *ib.* Mandatum procuratorium regulariter non præsumitur, sed est probandum ab allegante, *ib.* Quid juris, si procurator non probet mandatum, *ib.* Mandatum procuratorium præsumitur, vel inducitur ex patientia domini scientis, et non contradicentis, *ib.* Idem probatur, saltem præsumptive, ex traditione, et productione instrumentorum, seu jurium, 97. Utrum in procuratore requiratur speciale mandatum procuratorium, *ib.* Istud in procuratore ex parte actoris,

seu ad agendum constituto requiritur, *ib.* Nisi agat pro conjunctis personis, *ib.* Vel pro consortibus ejusdem litis, *ib.* In procuratore tamen ex parte rei, seu ad defendendum, id non requiritur dummodo satisdationem de judicatum solvendo, *ib.* Quid juris, si rationabiliter dubitetur de mandato procuratoris ad agendum, vel ejus validitate, 98. Mandatum procuratorium generale ad negotia datum, etiam ad judicia se extendit, *ib.* Non vero e contra; et cur, *ib.* Mandatum generale procuratori datum, quam potestatem tribuat, *ib.* Quid possit procurator generaliter constitutus ad omnia, etiamsi mandatum exigant speciale, 99. In quibus casibus nequeat procedere procurator absque speciali mandato, 100. Mandatum de comparendo in judicio ad certum tempus, duo involvit; et quæ, 436. Mandatum apostolicum super collatione beneficiorum quid, et quotuplex, III, 494. Aliud est *in Forma pauperum*, aliud *in Forma communi*, aliud *in Forma dignum* vel *ratione congruit*, aliud *in Forma gratiosa*, 495. Aliud *motus proprius*, aliud *si alteri*, aliud *si neutri*, aliud *si nulli*, *ib.* Aliud *perinde valere*, *ib.* Mandatum. Vide *Judicis mandato, etc.* Mandatum debet esse sine mercede, VII, 130.

Mandati procuratorii effectus, quales, II, 101. Ratum est, quod a procuratore agitur, vi mandati, *ib.* Actio mandati directa, quid importet, *ib.* Actio mandati contraria, quid, 102. Mandatum integrum, seu res integra, quandiu dicatur, 106. Mandatum procuratorium potest revocari dupliciter, expresse, et tacite, *ib.* Vide infra *Procurator*. Mandatum de maleficio committendo, v. g. de percutiendo clerico, ut revocetur, debet talis revocatio notificari ipsi mandatario, 108. Mandati effectus potius imputatur mandanti, quam executori, V, 240. Mandati forma semper est observanda, VII, 125. Mandato generali non includuntur ea, quæ speciale mandatum exigunt, 87.

Mandata qualificata, quæ, I, 93. Mandatum, quid, 106. Mandatum jurisdictionis, et mandatum ab homine, quid et an expiret morte mandantis, 112. Mandatum generatim sumptum, quid, 218. Mandatum apostolicum, seu mandatum de providendo, quid, *ib.*, 219.

MANIFESTUM quid, et in quo differt a famoso, et publico, VI, 42. Manifesta, et notoria non indigent probatione, II, 519. Manifestum sumitur dupliciter, et quid sit, 530. Et quomodo differat a notorio, *ib.* Vide infra *Notorium.*

MARITUS pro uxore, et e contra, regulariter testis esse non potest, II, 566. Ampliatur istud ad sponsam de futuro, 567. Et concubinam, atque amasiam, *ib.* Fallit istud in certis casibus, *ib.* Maritus et uxor, sunt domestici, 568. Maritus an accipiat quartam partem ab intestato, IV, 566. Marito circa dotem majus jus competit quam hæredi illius, VII, 111, 130.

MARMOR effigiatum non comprehenditur nomine marmoris; et cur, I, 187.

MARTYRIBUS, licet consentientibus in tormenta et mortem, infertur injuria, VII, 68.

MASCULINI pronuntiatio utrumque sexum comprehendit, III, 267.

MATERIA transiens in materiatam censetur assumere aliam speciem, VII, 173.

MATRIMONIUM, an, et qualiter de facto possit contrahi per procuratorem, II, 95. Matrimoniales causæ ad solum episcopum pertinent dijudicandæ, I, 522. Ex speciali tamen commissione episcopi potest inferior causarum matrimonialium cognitionem habere, *ib.* Et sic archidiaconi de causis matrimonialibus in prima instantia alicubi judicant, *ib.* Idem potest contingere ex præscriptione, consuetudine, aut privilegio, *ib.* In matrimoniis contrahendis non juris effectus, sed affectus attenditur, 515. Super matrimonio an possit fieri transactio, vel saltem amicabilis compositio, 69, 70. Et quid de sponsalibus, 71. Matrimonio ex gravi metu injuste incusso contractum, ipso jure est nullum, 117. Quo jure metus gravis irritet matrimonium, variant doctores, 118. Probatur sententia asserens, metum gravem jure naturæ dirimere matrimonium, *ib.* Solvuntur contraria, 119. Metus sufficiens ad rescindendos cæteros contractus sufficit etiam ad irritandum ipso jure matrimonium, *ib.* Matrimonialis causæ judex. Vide *Judex causæ matrimonialis.* Matrimonium : confessio contra matrimonii valorem non valet, 471. Bene tamen pro matrimonio, *ib.* Et si impedimentum matrimonii sit notorium, nequit vir dimittere uxorem absque judicio ecclesiæ, et cur, 520. In causis matrimonialibus admittuntur novæ probationes post conclusionem in causa etc., 541. In causa matrimoniali filiorum, an parentes, aliique consanguinei possint esse testes, 566. Præsertim si filius in uxorem petat eam, quæ divitiis, nobilitate, etc. longe est præstantior, *ib.* In causis matrimonialibus admittitur testimonium parentum, adversus liberos in gradu prohibito contrahere volentes, 572. Adeo, ut ad testimonium solius matris prohibeantur matrimonium contrahere, *ib.* Secus dicendum de matrimonio jam contracto, quod ad dictum solius matris non dissolvitur, et quæ ratio disparitatis, *ib.* An testificatio parentum in causis matrimonialibus admittatur pro favore liberorum, *ib.*, 566. Conscius impedimenti matrimonii tenetur istud denuntiare, etiam si sub decreto acceperit, vel etiam sub juramento, ne quid dicat, III, 79. Causa illa in qua agitur de peccato carnis ad obtinendum divortium quoad thorum, vel dissolutionem matrimonii nulliter contracti, non est criminalis, sed quasi mixta inter civilem et criminalem, 149. In causis matrimonialibus post præstitum juramentum contra valorem matrimonii, adhuc potest quæri de veritate, neque sententia contra illud lata, transit in rem judicatam, 184. Sententia lata in causis matrimonialibus non transit in rem judicatam; et quando, 284. Et quid dicendum de sententia

lata contra valorem, vel pro valore sponsalium, 285.

Matrimonium clericorum. Vide *Clerici conjugati.* Matrimonium est causa favorabilis, et pro eo in dubio judicandum, V, 433. Matrimonium ex sponsalibus debitum an? quomodo? et quando compelli possit, 342. Finaliter cogi ad nubendum nemo potest, 345. Matrimonium clandestinum ex defectu præsentiæ parochi et testium. Vide *Præsentia parochi et testium*; vel *Præsentia testium*; vel *Parochus*, 394. Matrimonium contrahentes cum impotentia. Vide 473. Matrimonium cum duobus, vel duabus, initum jure divino et humano invalidum, ac illicitum est, 424. Ut proin, nec consuetudo, nec dispensatio quid valeat, *ib.* Pœna attentantium contrahere cum duabus vel duobus, *ib.* Matrimonium leprosorum. Vide *Lepra* vel 448. Matrimonium servorum. Vide *Conditionis impedimentum*, vel 449. Matrimonium sub conditione de præterito vel præsenti statim validum, aut invalidum est, prout est conditio, 430. Sub conditione de præsenti initum, non potest consummari, donec resciatur exstare conditionem, 431. Matrimonium sub conditione impossibili, vel inhonesta est validum, si non repugnat substantiæ matrimonii, 435. Solvuntur objectiones, *ib.* Quando matrimonium sub conditione impossibili ac turpi de futuro sit nullum, *ib.* Turpis conditio de præterito vel præsenti attenditur, et non habetur pro non adjecta, 436, bene tamen conditio ex natura impossibilis, *ib.* Doctrina [illegible] quibusdam matrimoniis sub conditione [illegible] impossibili initis in specie, *ib.*

Matrimonium sub causa vel demonstratione initum valet, 438. Matrimonium sub modo quid juris importet, *ib.* Modus etiam substantiæ matrimonii repugnans non vitiat illud, 439. Matrimonium contra prohibitionem ab episcopo vel Papa factum, si contrahitur, peccant contrahentes, 484. Et ad tempus separantur, 485. Matrimonium tamen valet, *ib.* Nisi Papa interdicat, *ib.* Nisi apponat clausulam irritantem, 486. Matrimonium accusare quinam possint? Vide *Accusare matrimonium.* Matrimonium secundum. Vide *Secundæ nuptiæ.* Matrimonium variis modis invalide contrahi potest, 658. Matrimonium ratum nulliter initum præstat impedimentum, VII, 122. Matrimonium cum impedimento impediente tantum initum, licet illicitum, validum est, 145, 146.

Matrimonii dilatio multa causat peccata, 342. Matrimonii divortium, vel dissolutio. Vide *Divortium matrimonii quoad vinculum.* Matrimonii divortium, seu dissolutio quoad thorum, et cohabitationem. Vide *Divortium matrimonii quoad thorum.* Matrimonii invalide contracti revalidatio. Vide *Revalidatio matrimonii.* Matrimonii causa est favorabilis actori, VII, 40. Matrimonio subsequenti legitimatur proles et quomodo? Vide *Legitimatio per matrimonium.* Matrimonio existente nullo an? et quomodo discedere, vel quid aliud facere possint et debeant conjuges, V, 503, 504. Matrimonio solutio cui? et quomodo fieri debeat restitutio dotis et aliorum, 528. Matrimonio nullo, nulla etiam ex eo jura sequentia, VII, 95. De matrimonio cognoscens etiam de dote cognoscit, 100. Matrimonio quoad thorum soluto manet dos apud partem innocentem, 101. Matrimonia sub conditione de præsenti, præterito vel futuro inire licet, V, 431. Sed non expedit, *ib.* Matrimonia catholicorum cum hæreticis an? et quando valida sint et licita, 385. Matrimonia hæreticorum. Vide *Hæreticorum matrimonia.*

MATRIX ECCLESIA quæ, IV, 618.

MAXIME est dictio implicativa; et quid importet, I, 102.

MEDIA conceduntur quando conceditur finis, V, 642.

MEDICINAM vel chirurgiam exercentes clerici sunt irregulares, si mors inde casualiter sequatur, V, 301.

MEDICUS non potest ullum contractum cum suo infirmo inire, II, 185. Medico imputari debet quod per imperitiam commisit, 54, 142.

MELIORAMENTA in rem emphyteuticam facta, quando ad dominum, et quando emphyteutam spectent, IV, 245.

MELIORATIONES in rem locatam factas an, et quomodo secum auferre possit conductor, IV, 218.

MELITENSIS ordinis origo et initium, V, 9.

MEMBRUM, quid proprie sit, I, 507. Membrorum suorum nemo est dominus, IV, 322.

MENDAX convictus de mendacio non amplius auditur, VII, 56.

MENDICANTES religiones quid et quæ, V, 7. Mendicantes religiosi possunt habere bona in communi exceptis fratribus minoribus, *ib.* Mendicantes possunt dispensare in omnibus votis, in quibus jure ordinario possunt episcopi, 81. Mendicantes regulares an, et qualem habeant potestatem absolvendi a casibus Summo Pontifici etiam in bulla Cœnæ, reservatis. Vide *Absolutio a casibus Papæ reservatis, an et quando fieri possit a regularibus.*

MENSA communis quid, III, 452. Mensa prælati vel ecclesiæ capituli, etc., quæ bona ad eam pertineant, IV, 271.

MENSIS quot dies contineat, III, 577. Apostolicus mensis quando incipiat et terminetur. 578.

MERCATORES ob solutionis dilationem carius vendere possunt merces, IV, 160. Mercatorum scripturæ debet adhiberi fides in quolibet foro, quando existit ejusmodi statutum in curia mercatorum, III, 105. Mercatorum libri alicubi de consuetudine, vel statuto, probant pro ipsis, 113. Saltem usque ad certam quantitatem, etc., 114. Nisi mercator sit suspectæ vitæ, *ib.* Mercatoris libro, prævio scribentis juramento, statur in parvis ac verisimilibus summis, dummodo ille sit vir legalis, *ib.* Secus dicendum in magnis summis, nisi concurrant legitimæ probationes, vel sufficientia adminicula, 115. Adminicula

hujusmodi, quænam sint, *ib*. Vide supra *Libri rationum a quibus* et *Liber rationum defuncti*.

MERCATUS in feriis sacris est prohibitus, II, 313. Nomine prohibiti mercatus, quid intelligatur, *ib*. Alicubi diebus festis de consuetudine celebrantur nundinæ, 314. Consuetudines tamen hujusmodi sunt moderandæ, *ib*.

MERETRICI data ob usum corporis repeti non possunt, VII, 147. Promissa vero eidem servanda non sunt, 156.

MERITORUM excellentia est causa dispensandi super impedimentis, V, 559.

MERX proprie quid, IV, 132. Merces ultroneæ, vilescunt, 161. Earum copia, paucitas, raritas quando augent, vel minuunt pretium, IV, 157, 160.

METROPOLITANUS an differat ab archiepiscopo, I, 439. Archiepiscopus alio nomine appellatur *Metropolitanus*; et cur, II, 6. Potest dari archiepiscopus, qui non sit proprie metropolitanus, *ib*. Episcopi metropolitano subjecti dicuntur *suffraganei* ipsius; et cur, *ib*. Vide supra *Archiepiscopus*.

METUS quid, II, 112. Dividitur in gravem et levem, *ib*. Metus gravis seu cadens in virum constantem, quis, *ib*. Ad hunc quæ requirantur conditiones, 113. Gravia mala, sufficientia ad inducendum metum gravem, qualia, *ib*. Et unde horum gravitas desumenda, *ib*. Metus justus, quis, *ib*. Non causat involuntarium simpliciter, sed tantum secundum quid, *ib*. Factum ex metu magis censetur voluntarium, quam involuntarium, 114. An et qualis metus invalidet contractus, *ib*. Metus levis non vitiat contractum, *ib*. Imo nec metus gravis ab intrinseco proveniens, *ib*. Neque proveniens ab extrinseco, juste tamen incussus, *ib*. Vel si non fuit incussus ad extorquendum consensum, sed ob alium finem, *ib*. In dubio præsumitur metus ad extorquendum consensum incussus, 115. Contractus, aliique actus ex metu gravi procedentes, regulariter sunt validi, *ib*. Quamvis tali metu probato sint rescindendi per sententiam judicis, *ib*. Idque exemplificatur, *ib*. Metus gravis, ac injuste incussus, reddit matrimonium, ipso jure invalidum, 117. Idemque juxta probabiliorem sententiam dicendum de sponsalibus, *ib*. Quo jure metus gravis irritet matrimonium variant doctores, 118. Probatur sententia asserens, metum gravem jure naturæ dirimere matrimonium, *ib*. Solvuntur rationes oppositæ sententiæ, 119. Metus sufficiens ad rescindendos cæteros contractus, sufficit etiam ad irritandum ipso jure matrimonium, *ib*. Plures alii actus, sive contractus, sunt ipso jure irriti ob metum gravem, atque injuste incussum, *ib*. Usque, *ib*. Uti professio religiosa, *ib*. Votum per metum emissum, 120. Secus in juramento, *ib*. Et quæ disparitas, *ib*. Promissio, et traditio rerum ecclesiasticarum, metu gravi extorta, *ib*. Contractus dotis promissæ, vel solutæ, *ib*. Jurisdictio per metum gravem extorta, *ib*. Absolutio a censuris, harumque revocatio, metu extorta, 121. Auctoritas tutoris metu extorta, *ib*. An valeat testamentum metu factum, *ib*. Vel sententia per metum lata, *ib*. Ac constitutio procuratoris, si fiat ex gravi metu, 122. Omnes actus illi metu extorti ipso jure non valent, qui sine peccato servari non possunt, *ib*. Metus qualiter probetur, *ib*. Metus regulariter non præsumitur, sed ab allegante est probandus, *ib*. Estque difficilis probationis, *ib*. Nec nisi conjecturis, et indiciis, probari potest, *ib*. Quisnam hic et nunc sit metus justus, judicis arbitrio relinquitur, *ib*. Metus illatus quibus conjecturis in specie probetur, 123. Metus præsumitur, quando quis contraxit in carcere, seu vinculis constitutus, *ib*. Vel si aliqua domo, etiam privata, detinebatur clausus, *ib*. Aut quando probantur minæ potentis, etc., *ib*. Aut quando quis antea jure suo fuit spoliatus, et deinde ipsi renuntiat, *ib*. Aut si probetur, præcessisse in alios tractatum de cogendo aliquem per metum, *ib*. Vel quando contrahens tempore contractus lacrymabatur, seu præter morem dignoscebatur palor in vultu ejus, etc., 124. Metus probatur etiam ex depositione testium; et qualiter, *ib*. Metus quandoque potest probari juramento, *ib*.

Metus reverentialis, quid, *ib*. Se solo non sufficit ad irritandos contractus, 125. Secus si metui reverentiali accedant sævitia, vel graves minæ, 126. Vel importunæ, seu instantissimæ preces eidem conjungantur, *ib*. Metus semel illatus tamdiu præsumitur durare, quamdiu durat ratio illius, *ib*. Præsumitur autem cessasse, seu purgari ex contrariis indiciis, ex quibus præsumebatur illatus, 127. Sic purgatur metus mulieris invite contrahentis, per longam spontaneam cohabitationem cum marito suo, *ib*. Item metus tempore promissionis interveniens, per spontaneam solutionem rei promissæ, *ib*. Metus non præsumitur intervenisse, quando adhibeatur præsentia consanguineorum, seu amicorum, *ib*. Limitatur hoc ipsum, *ib*. Metus reverentialis quando censeatur sufficiens ad invalidandam professionem, V, 40. Metus levis non habetur pro metu, 380. Metus injuste incussus irritat sponsalia, 308. Metus quando irritet matrimonium, 379. Metu gravi initum matrimonium est ipso jure nullum, *ib*. Si incutitur a causa libera, *ib*. Injuste, 380. Metus levis non annullat matrimonium, *ib*. Quando censeatur levis vel gravis, *ib*. Quid de metu reverentiali, *ib*. Matrimonium ex metu invalidum, validatur per subsequentem copulam sponte habitam, *ib*. Et per spontaneam cohabitationem, 381. Ad quam tamen tria requiruntur, et quæ, *ib*. Metus gravis, et quando excuset a censura præsertim excommunicationis, VI, 572. Metus gravis, non ab extrinseco, sed intrinseco, vel injuste incussus, etc., non excusat, VII, 10, 11. Metum passis quodnam juris remedium competat, II, 115. Actio *Quod metus causa*, quibus, et qualiter detur, *ib*. Exceptio *Quod metus causa* competit metum passis; et quando, 116. Metum passis competit etiam actio utilis, *ib*. Quomodo res possit dici esse in bonis ejus, qui eam ex metu alteri tradidit, *ib*. Si quis sua culpa incidit in metum, non competit ipsi remedium juris, *Quod metus causa*, 117. Hoc ipsum non competit ei, qui ex metu non est damnificatus, *ib*.

MILITARIS ORDO quid, V, 7.

MILITES an, et quando sint irregulares, VI, 361.

MIMI et arenarii qui, IV, 489.

MINÆ parentum vel consanguineorum quando, et ex parte cujus solvant sponsalia, VI, 370. Minæ conjugis an, et quando præbeant causam divortii, V, 509. Minæ belli ducum, quod, nisi fortalitium tradatur, nulli nec infanti parcere velint, injustæ sunt, VI, 353.

MINIMA. *De minimis non curat prætor*, declaratur, II, 128,

MINIMORUM ordinis origo, V, 14.

MINOR seu minorennis, an habeat legitimam personam standi in judicio, II, 191. Minori petenti dandus est curator ad litem, 192. Et quid, si hunc nollit petere, *ib*. Cum auctoritate curatoris potest minor stare in judicio, *ib*. An in causis criminalibus sine curatore possit stare in judicio, *ib*. Quid, si impetravit veniam ætatis, *ib*. Vel si agat judicio possessorio, *ib*. Aut sententia pro ipso lata fuit, 193. Minor potest in causis beneficialibus, et spiritualibus agere, ac respondere in judicio absque curatore, *ib*. Minorennes ex propria confessione graviter læsi, et quandoque majorennes restituuntur in integrum, 480. Minori an, et qualiter competat restitutio in integrum adversus omissam probationem, 543. Vide infra *Restitutio in integrum*. Minorennes an possint esse testes in judicio, 560. Vide infra *Pubes*. Minor dicitur tam qui quatuordecim quam qui viginti quinque annis minor est, VII, 133. A minoribus facta sine tutore valida sunt, si in eorum commoda cedunt, 139. Minor pars capituli an, et quando quid possit, IV, 77. Minorennis clericus, in renuntiatione beneficii ecclesiastici graviter læsus, an sit restituendus in integrum, II, 139. Minor in beneficialibus habetur loco majoris et quomodo, *ib*. Clericus ille minorennis, an indigeat nova collatione beneficii, ad quod restituitur, 140. Minor adversus professionem religiosam nunquam restituitur, *ib*. Bene tamen, ut si allegaverit nullitatem ejus, post quinquennium audiri possit, 141. Minori non competit restitutio in integrum contra substantiam matrimonii, *ib*. Bene tamen quoad ejus accidentia, puta si lædatur circa dotem immoderatam promissam, *ib*. Vel si ex sententia matrimoniali se graviter læsum probaverit, *ib*. Minor restituitur contra propriam confessionem incaute factam, *ib*. Ut si incaute confessus sit, se cum aliqua contraxisse sponsalia, 142. Imo etiam restituitur minor adversus confessionem delicti, *ib*. Solvitur notabilis instantia, *ib*. Hoc ultimum limitatur, *ib*. Adversus delictum dolo commissum minor non restituitur, *ib*. Bene tamen, si deliquerit solummodo per culpam, *ib*. Imo et in priori casu restituitur, ut habeatur pro confesso, 143. Insuper minor non restituitur contra omissam, vel remissam executionem pœnam, *ib*. Restitutio in integrum concessa minor, ac etiam prosit majori communem causam cum eo habenti, 148. Saltem quando hæc est individua, *ib*.

Minores, seu minorennes habentes curatorem sine hujus auctoritate non possunt pacisci circa alienationem bonorum suorum, II, 53. Bene tamen circa concernentia propriam personam, *ib*. Sicque concordantur jura juribus, 54. Minor graviter læsus in transactione, potest petere restitutionem in integrum, 76. Minorennibus competit beneficium restitutionis in integrum, 130. Etiam si contractus sit factus cum consensu patris, tutoris, etc., *ib*. Qualiter minor ætas sit computanda, *ib*. Dantur tamen plures casus, in quibus minor non restituitur in integrum, 131. Ut si impetravit veniam ætatis, *ib*. Vel si major effectus ratum habuit, quod antea gesserat, *ib*. Aut aliud juramento sponte præstito confirmavit, *ib*. Vel fallaciter se majorem asseruit, *ib*. Minor læsus potest contra alium minorem petere restitutionem in integrum, 133. Solvitur notabilis instantia, *ib*. Differentia multiplex inter restitutionem in integrum concessum, a prima die vigesimi sexti anni inchoati, 136.

Minores et pupilli habent tacitam hypothecam in bonis tutorum ac curatorum, IV, 308. Minores fratres. Vide *Franciscus*. Vide *Fratres minores*. Minores ordinaria pœna criminali affici possunt; regulariter tamen mitius puniuntur, VI, 466. Ob peccata omissionis nullam incurrunt pœnam, *ib*. Minorum contractus. Vide *Contractus*.

MINORISTÆ clerici quoad obligationem portandi habitum et tonsuram, privilegium fori et canonis. Vide *Clericorum obligatio portandi habitum et tonsuram*.

MIRACULUM quid, V, 193. Potest fieri a solo Deo, *ib*. Sancti moraliter tantum faciunt miracula, 194. Requisita ad miraculum, *ib*. Miracula quare faciat DEUS, *ib*. Et per quos, *ib*. Instructio practica circa hoc, *ib*. An, et quomodo unum miraculum sit majus altero, 195. Miraculum non necessario fiat in instanti, *ib*. Episcopus examinare, et approbare potest miracula : et quomodo, 196. Miracula cum fama sanctitatis defunctorum typis mandare, quomodo prohibitum, 191.

MISERABILES personæ possunt appellare ad superiorem omisso medio, III, 314. Miserabiles personæ rebus suis spoliatæ, possunt spoliatores suos convenire coram judice ecclesiastico, 316. Sed in tribus casibus duntaxat; et quibus, II, 228. Miserabilium in personarum causis servatur jus canonicum in utroque foro, I, 52. Miserabiles personæ quæ, II, 81. Pro miserabilibus personis possunt etiam clerici in sacris advocatum agere, 80.